

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 2950
Ημερομ. Κατάθεσης: 3/9/2025

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

**Θέμα: «Δελτίο Τύπου του Δικτύου Φορέων Διαχείρισης Στερεών
Αποβλήτων»**

Ο Βουλευτής ν. Ηρακλείου **ΣΥ.ΡΙΖ.Α - Προοδευτική Συμμαχία Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)** καταθέτει προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως αναφορά, το από 28/08/2025 Δελτίο Τύπου του Δικτύου Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, αναφορικά με την μελέτη σκοπιμότητας δημιουργίας δικτύου μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης ΑΣΑ, που τέθηκε υπό διαβούλευση. Με την εν λόγω ανακοίνωση στην οποία παρατίθενται αναλυτικά όλες επικείμενες οι δυσμενείς συνέπειες, τόσο οικονομικής όσο και περιβαλλοντικής φύσεως, εκφράζεται η πλήρη αντίθεση του Φο.Δ.Σ.Α. σε μια ακόμα θεσμική υποβάθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης που επιχειρείται μέσω της μεταφοράς της διαχείρισης των απορριμμάτων σε ιδιωτικά σχήματα.

Επισυνάπτεται η επιστολή

Παρακαλούμε για την απάντηση και τις δικές σας ενέργειες.

Αθήνα, 02/09/2025

Ο καταθέτων Βουλευτής

Μαμουλάκης Χάρης

28/08/2025

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Οι θέσεις του Δικτύου Φο.Δ.Σ.Α σε σχέση με την «ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΣΑ», που έθεσε σε διαβούλευση το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Προοίμιο

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ευρώπη αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις πυλώνες της Δημοκρατίας. Είναι ο θεσμός που βρίσκεται πιο κοντά στον πολίτη, εκφράζει τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των τοπικών κοινωνιών και αναλαμβάνει να υλοποιήσει πολιτικές με διαφάνεια, κοινωνική λογοδοσία και αποτελεσματικότητα. Σε όλες τις σύγχρονες ευρωπαϊκές δημοκρατίες η τάση είναι η ενίσχυση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων από το κεντρικό κράτος στην περιφέρεια και στους Δήμους.

Στην Ελλάδα, όμως, παρατηρείται το αντίθετο φαινόμενο: η συστηματική απαξίωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η επιστροφή σε ένα συγκεντρωτικό μοντέλο διοίκησης που παραπέμπει σε άλλες εποχές. Το κεντρικό κράτος επιλέγει να αποδυναμώνει διαρκώς τους Δήμους και τους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, είτε παρακάμπτοντάς τους σε κρίσιμα ζητήματα, είτε αφαιρώντας τους βασικές αρμοδιότητες.

Σε αυτή τη συγκυρία, η ηγεσία της ΚΕΔΕ θα έπρεπε να σταθεί αταλάντευτα στο πλευρό των Δήμων. Αντί γι' αυτό, η στάση της χαρακτηρίζεται από αδράνεια και ελλιπή διεκδικητικότητα, αφήνοντας το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Αποβλήτων, να προχωρά ανενόχλητο σε συγκεντρωτικές επιλογές που απαξιώνουν την Αυτοδιοίκηση. Η ηγεσία της ΚΕΔΕ, με τη σιωπή ή τις χλιαρές της αντιδράσεις, νομιμοποιεί στην πράξη την αποδυνάμωση των ΦοΔΣΑ και των Δήμων, παραχωρώντας θεσμικό έδαφος που ανήκει στην Αυτοδιοίκηση. Αντί να αποτελεί ισχυρό θεσμικό αντίβαρο απέναντι στη θεσμική μονοκρατορία του κεντρικού κράτους, επιλέγει να λειτουργεί ως παρατηρητής.

Η άμεση ενεργοποίηση των προσκλήσεων του ΠΕΚΑ, προκειμένου να μην καθούν πόροι, όπως συνέβη κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και η ολοκλήρωση των ΠΕΣΔΑ και των Ολιστικών Σχεδίων Χωριστής Συλλογής για την ανακύκλωση, αποτελούν επιτακτικά ζητούμενα για να διασφαλιστεί η πλήρης

αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων, η προστασία του περιβάλλοντος και η δίκαιη κατανομή του κόστους προς όφελος των τοπικών κοινωνιών. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται μια ΚΕΔΕ με ηγεσία διεκδικητική και συνεπή, που θα υπερασπιστεί με σαφήνεια τον θεσμικό ρόλο των Δήμων και θα στηρίξει έμπρακτα τους ΦοΔΣΑ.

Η υπόθεση της ενεργειακής αξιοποίησης απορριμμάτων είναι ένα ακόμα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της θεσμικής υποβάθμισης. Η διαχείριση απορριμμάτων, συνταγματικά κατοχυρωμένη αρμοδιότητα των Δήμων και των ΦοΔΣΑ, επιχειρείται να μεταφερθεί σε ιδιωτικά σχήματα, με την Αυτοδιοίκηση σε ρόλο παθητικού τροφοδότη πρώτης ύλης. Η πρόσφατη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας δηλώνει ρητά ότι η πρωτοβουλία ανήκει στην «Αγορά», ενώ οι Δήμοι περιορίζονται να πληρώνουν για να διαχειριστούν κάτι που ανήκει στη δική τους ευθύνη.

Η προωθούμενη πολιτική επιλογή οδηγεί σε μια παράδοξη και άδικη κατάσταση: οι Δήμοι θα υποχρεώνονται να παραδίδουν το δευτερογενές καύσιμο σε ιδιωτικές εταιρείες προς καύση, καταβάλλοντας κόστος που κυμαίνεται από 100 έως 138 ευρώ ανά τόνο. Οι ιδιώτες, με αυτόν τον τρόπο, θα εξασφαλίζουν χωρίς δική τους δαπάνη την καύσιμη ύλη, θα δεσμεύουν την Αυτοδιοίκηση ως προς την ποιότητα και τις ποσότητες που παραλαμβάνουν και θα παράγουν ηλεκτρική ενέργεια με αποκλειστικά δικά τους εμπορικά οφέλη. Το οικονομικό βάρος θα μετακυλιστεί αναπόφευκτα στους πολίτες μέσω αυξημένων τελών, ενώ κρίσιμα ζητήματα όπως η τέφρα πυθμένα και η ιπτάμενη τέφρα που φτάνουν το 25-30% κατά βάρος μετά την καύση ή η χωροθέτηση των μονάδων παραμένουν αναπάντητα. Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι ακόμη και η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΕΥ), ως ανεξάρτητη αρχή με θεσμικό κύρος, έχει επισημάνει πως η αξιοποίηση δευτερογενών καυσίμων μπορεί να αποφέρει σημαντικά έσοδα στους ΦοΔΣΑ. Παρά την τεκμηριωμένη αυτή θέση, η κυβέρνηση επιλέγει να παραδώσει το όφελος αυτό στην ιδιωτική αγορά, εις βάρος της Αυτοδιοίκησης και των πολιτών.

Εξίσου προβληματική είναι η βιασύνη ολοκλήρωσης της διαβούλευσης. Επικαλούνται ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα, ενώ η ευρωπαϊκή νομοθεσία δίνει περιθώρια έως το 2035 ή και το 2040 αναφορικά με τη μείωση της ταφής σε ποσοστά <10%. Είναι προφανές πως η «έλλειψη χρόνου» λειτουργεί ως προσχηματική δικαιολογία για να αποφευχθεί ο ουσιαστικός διάλογος με την Αυτοδιοίκηση και τις τοπικές κοινωνίες. Ενδεικτικό του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζεται η διαδικασία είναι το γεγονός ότι η δημόσια διαβούλευση εκκινήθηκε στις αρχές Αυγούστου, με αρχική καταληκτική ημερομηνία την 30ή Αυγούστου, η οποία τελικώς παρατάθηκε έως τις 17 Οκτωβρίου 2025. Παρά την παράταση, η επιλογή της θερινής περιόδου και ο τρόπος διεξαγωγής της διαδικασίας περιόρισαν αντικειμενικά τη δυνατότητα ουσιαστικής συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων και πολιτών.

Η περιβαλλοντική διάσταση του ζητήματος δεν μπορεί να παραγνωριστεί. Οι πολίτες, ολοένα και πιο ευαισθητοποιημένοι απέναντι στις προκλήσεις της κλιματικής κρίσης, απαιτούν λύσεις που θα προτάσσουν την πρόληψη, την ανακύκλωση και την κυκλική οικονομία, αντί για επιλογές που εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον, όπως η καύση απορριμμάτων και η παραγωγή τοξικής τέφρας. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως θεσμός εγγύτερος στον πολίτη, οφείλει να εκφράσει αυτήν την περιβαλλοντική αγωνία και να διεκδικήσει πολιτικές που θα προστατεύουν τον

αέρα, το νερό και το έδαφος των τοπικών κοινωνιών. Η ενεργειακή αξιοποίηση δεν μπορεί να προχωρήσει ως τεχνοκρατική ή επιχειρηματική επιλογή, αλλά μόνο μέσα από έναν σχεδιασμό που σέβεται το περιβάλλον και ενσωματώνει τη φωνή και την ανησυχία των πολιτών.

Το ίδιο μοτίβο συναντάμε και σε άλλα κρίσιμα πεδία: στη διαχείριση των υδάτων, όπου επιχειρείται η συγκέντρωση αρμοδιοτήτων σε κεντρικούς φορείς· στις πολεοδομίες, που αφαιρούνται από τους Δήμους αντί να ενισχυθούν· στη χρόνια υποστελέχωση, που οδηγεί πολλούς Δήμους σε κατάσταση διοικητικής κατάρρευσης· ακόμη και στη διαχείριση του «Τέλους Ανθεκτικότητας», το οποίο στην Ελλάδα παρακρατείται από το κράτος αντί να αποδίδεται στους Δήμους, όπως γίνεται σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Όλα αυτά συνθέτουν ένα σκηνικό θεσμικής απαξίωσης που δεν συναντάται πουθενά αλλού στην Ευρώπη. Η Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα αντιμετωπίζεται όχι ως εταίρος στη χάραξη πολιτικών, αλλά ως κομπάρσος ή, ακόμη χειρότερα, ως υποχρεωτικός πελάτης ενός ιδιωτικοποιημένου μοντέλου. Αυτό το πλαίσιο οδηγεί σε λιγότερη δημοκρατία, λιγότερη αποτελεσματικότητα και μεγαλύτερη απόσταση από τον πολίτη.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν είναι απλώς ένας διοικητικός μηχανισμός· είναι θεσμός δημοκρατίας και συμμετοχής. Η απαξίωσή της συνιστά πλήγμα για την ίδια τη δημοκρατική συγκρότηση της χώρας. Η Πολιτεία οφείλει να θεμελιώσει μια νέα ισορροπία, όπου οι Δήμοι θα έχουν ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικών σε όλα τα κρίσιμα πεδία - απορρίμματα, ύδατα, πολεοδομίες, ενέργεια.

Μόνο έτσι μπορεί η Αυτοδιοίκηση να ανταποκριθεί στην αποστολή της και να υπηρετήσει πραγματικά τους πολίτες. Και με αυτό το θεσμικό πλαίσιο ως αφετηρία, εισερχόμαστε στην τεχνική παρουσίαση που ακολουθεί, όπου αναλύονται οι αδυναμίες του κυβερνητικού σχεδιασμού για την ενεργειακή αξιοποίηση των απορριμμάτων και οι προτάσεις της Αυτοδιοίκησης για ένα δίκαιο, αποτελεσματικό και βιώσιμο μοντέλο.

Ακολουθεί μια αναλυτική παρουσίαση με σχόλια, παρατηρήσεις και επιστημονικά τεκμηριωμένες προτάσεις, οι οποίες φιλοδοξούν να αποτελέσουν ένα ουσιαστικό εργαλείο για την ανάπτυξη ενός σοβαρού διαλόγου που θα ενδυναμώσει τη φωνή και την παρουσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των ΦοΔΣΑ. Το κείμενο αυτό είναι προϊόν συστηματικής και συλλογικής δουλειάς των στελεχών του Δικτύου, τους οποίους και ευχαριστούμε.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικτύου Φο.Δ.Σ.Α.